

РОЗДІЛ 2. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ В ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ УКРАЇНИ

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА: ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ

Владислав Белан,

молодший науковий співробітник лабораторії електронних
навчальних ресурсів Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України

Як показує аналіз сучасних Європейських досліджень, системам професійної освіти та навчання у країнах Європейського Союзу притаманні такі тенденції розвитку: впровадження віртуальних систем у навчальні заклади, насамперед, у вищі, проведення значного числа навчальних курсів і уроків через мережу Інтернет (дистанційне навчання), інтеграція академічного і професійного навчання, коригування навчальних програм відповідно до потреб та інтересів учнів з утвердженням тенденції до диференціації профілів навчання, посилення уваги до державних і регіональних шкіл різного типу тощо.
[1]

На особливу увагу заслуговує досвід упровадження в закладах професійної і технічної освіти Польщі систем **дистанційного навчання**, які дають змогу отримати освіту тим, хто не має можливості навчатися стаціонарно. Головною ідеєю методики дистанційного навчання є створення навчального інформаційного середовища, складовими частинами якого є викладачі та студенти (учні, слухачі), їхня взаємодія відбувається за допомогою сучасних телекомунікаційних засобів. Замість класичної, безпосередньої взаємодії «учень-учитель» впроваджується непрямий контакт, який реалізовується при використанні електронних засобів (Інтернет, Інтранет, Екстранет, супутникове мовлення, інтерактивне телебачення), а також доступних носіїв для запису (диски CD I DVD). Системи дистанційного навчання нині досягли такого рівня підготовки студентів до складання іспитів на отримання атестатів, дипломів і ступенів, який не поступається рівню традиційних навчальних закладів, а також відповідає встановленим державою вимогам щодо змісту, умов та вартості навчання.

Як відомо, певні елементи дистанційного навчання, що пов'язані з процесом навчання-учіння, застосовуються у світі вже більше 100 років, тому ця методика використовувалася у процесі пересилання звичайною поштою різних матеріалів, підручників, книжок та фахової преси. Доречним буде сказати, що перша кореспондентська школа

виникла в Англії ще в 1840 р., наступна – у Берліні в 1856 р., потім, у 1860 р., у США, а в 1916 р. – у Польщі [2].

Особливу роль у розвитку дистанційної освіти в Республіці Польща, що розвивається у ній у двох напрямках – у бізнес-середовищі і в сфері освіти, зокрема вищої, відіграють спеціалізовані центри (осередки) дистанційного навчання (Centrum Edukacji Niestacjonarnej) при вищих технічних навчальних закладах, зокрема: Сілезький університет м. Катовіце (Centrum Kształcenia na Odległość w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach), Центр безперервної освіти та навчання Швентокшиської Політехніки (Centrum Kształcenia Ustawicznego przy Politechnice Świętokrzyskiej), Центр нестационарної освіти Гданської політехніки (Centrum Edukacji Niestacjonarnej Politechniki Gdańskiej), Польський віртуальний університет (PUW – Polski Uniwersytet Wirtualny), Віртуальний університет Інституту професійної освіти і навчання м. Варшава (Uniwersytet Wirtualny przy Instytucie Kształcenia Zawodowego w Warszawie), Осередок (центр) дистанційного навчання Варшавської політехніки (Ośrodek Kształcenia na Odległość Politechniki Warszawskiej), Центр електронного навчання гірничо-металургійної академії (Centrum e-Learningu Akademii Górniczo-Hutniczej). Саме вони проводять підготовку майбутніх педагогічних працівників для системи професійної технічної освіти. Їхнім завданнями є розроблення, актуалізація та впровадження спеціалізованих дидактичних матеріалів, що дають змогу підвищити ефективність навчання загальноосвітніх дисциплін і професійних курсів, а також адміністрування та забезпечення розвитку інфраструктури навчального інформаційного середовища.

Особливістю польського досвіду використання дистанційного навчання в освіті є його спрямування на поєднання використання як допоміжного засобу підвищення ефективності освіти та стимулювання самостійного навчання. Крім того, методика дистанційного навчання поєднує традиційні методи спілкування викладачів (у польському класифікаторі спеціальностей і професій від 7-го серпня 2014 року – вчителів дистанційного навчання) і студентів під час лекційних, семінарських, практичних або лабораторних занять та синхронні й асинхронні контакти з використанням сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій (e-learning), так зване змішане навчання (nauczanie mieszane), яке за даними нашого дослідження складає близько 41 % від усіх інших видів дистанційного навчання [3].

При розробці навчальних курсів з використанням методики змішаного навчання основна увага приділяється самостійній роботі студентів, проте важлива роль також відводиться колективній творчості та міні-дослідженням різного рівня, під час проведення яких передбачається значна кількість завдань для самостійного опрацювання

з можливістю отримання щоденних консультацій. Особливу роль при цьому відіграє дистанційне, або ж безпосереднє спілкування з викладачем (консультантом, інструктором), який виступає в ролі «катализатора» успішного навчання. Викладач відстежує навчальний процес, бере участь в on-line проектах у частині, що стосується їх організації, відповідає по e-mail та у форумах на запитання щодо змісту курсу. Таким чином, поєднання самостійного навчання з консультативною підтримкою дає змогу студенту не залишитися сам-на-сам із собою та успішно опанувати навчальні модулі. Завдяки використанню, поряд із традиційними засобами навчання, такі нові складові частини навчального процесу, як Web-семінари, віртуальні класи, електронна пошта, відео-конференції, електронні підручники, мультимедійні засоби навчання тощо, не тільки підвищується привабливість навчального процесу, а також його індивідуалізація та вироблення в студентів навичок нового, сучасного стилю навчання, спрямованого на подолання кордонів і культурних відмінностей. У цьому контексті використання змішаного навчання розглядається як одне зі значних освітніх досягнень сучасності, зокрема й у Республіці Польща [4].

Таким чином можна зробити висновок, що дистанційне навчання є провідною тенденцією у політиці та практиці професійної технічної освіти Польщі. Використання технологій дистанційного навчання у професійній технічній освіті Республіки Польща сприяло мобільності у навчанні, тобто навчанню тих, хто не має змоги здобувати освіту стаціонарно. До того ж системи дистанційного навчання нині досягли такого рівня підготовки студентів до складання іспитів на отримання дипломів чи ступенів, який не поступається рівню традиційних навчальних закладів, а також відповідає встановленим державою вимогам щодо змісту, умов та вартості навчання

Список використаних джерел:

1. Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce. Charakterystyka ogólna. Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego (Cedefop), 2011.
2. Dobromir Dziewulak. Kształcenie na odległość w wybranych państwach europejskich / D. Dziewulak // Analizy BAS (Biuro analiz sejmowych) – Warszawa, 2012. — №18 (85). — S. 1—11.
3. Blended learning- przyszłość polskiej edukacji. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.edulider.pl/edukacja/blended-learning-przyszlosc-polskiej-edukacji>
4. Betlej Piotr. E-learning w organizacji zajęć i opinii studentów – studium przypadku / P. Betlej // E-mentor. Czasopismo Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, nr. 1. — Warszawa, 2009. — S. 21—25.